

**FOGLALAT:** Magyarország és Havasalföld (kinevezések; magy. nemzeti Akadémia; a pesti vakok intézetének nyilvános próbatéte; különfele: Clarke hidépítész Pesten, selmeci hidegvizgyógyintézet, bankjegyhamisítók elfogatása, oláhországi hírek az orosz hadsereg állásáról, pesti gyermekgyógyintézet beavatása, b. gyarmati lyánynevelő intézet, 's a' t.; komáromi hajózásbiztosító társulat új peccéte; 's a' t.) Spanyolország (a Marotóelleni zendület komolyabbul; 's a' végéhez látszik közelíteni; 's a' t.) Anglia (parlament ülések; 's a' t.) Franciaország (a' nagyhatalmak nyilatkozata a' portárhoz; parisi jutalomosztás a' tanulóknak; nyilatkozat a' cukorvám-csökkentésről; a' francia sereg szenvedési Oranban; vélemény a' keleti congressusról; 's a' t.) Törökország (Kelet jelen állapotja; 's a' t.) Gabonaár. —

### Magyarország és Havasalföld.

Őcs. 'sap. kir. Felsege, f. e. jul. 6ki legfőbb határozatában Gerliczy Fülöp udv. 's kincstári tanácsost, 45 évi dicséretes szolgálati tekin-  
tetéből, egész fizetésével 's a' személyére rendelt évenkénti pótlékdíjjal, saját folyamodtára, érdemlett nyugállapotba helyezni; az alsó-magyarországi kerületi bányatörvényszéknél Selmezen megürült ülnökségre Reitz Fridriket, oraviczai bányagazgatósági titoknokot; az ekkép megürült titoknoki hivatalra pedig Zanko Eduárdot, a' es. kir. udv. kamarának pénzü-  
és bányaszakértő-fogalmazó-gyakornokát; továbbá aug. Isőjén költ. udv. rendeletnél fogva Regius Emmanuel Jánost Beszterce vidéke főbírójává, Poek Jánost vidék bírójává, Kollner Jánost gazdává (villicusszá), és Carl Traugott Dánielt községi szónokká kegy. mélt. kinevezni.

Pestmegyéének folytatva tartott közgyűlésén f. sept. 2kán gr. Ráday Gedeon országgyűlési követségéről lemondván, helyébe új kövételválasztás végett f. sept. 24kére közgyűlés határozatott.

Komárom, aug. 31kén: A' hajózásbiztosító komáromi társaság legközelebbi közgyűlési végzete következtében tett folyamodásra köv. magyar köriratu új alakzatu peccét iránt volt szerencsés legkegyelmeseb kiváltságlevelet nyerni: „es. kir. szabadítékos révkomáromi biztosító társaság peccéte,“ mely szabadtékos levél t. n. Komárommegyéének aug. 5kén tartott közgyűlésében kihirdettetett, 's azzal ezen társaság, mint hiteles peccéttel nyilvános 's akármely foglalkozási 's kiadásiban élhet. Ezen peccét új, jelesül egy kétféjű sas, beljében Magyarország címerével, 's róla ezüst lánczon függő ezüst horgonnyal ellátva, körirása honi nyelvű 's általa e' társaság terjedése növekszik, a' mennyiben e' kiváltságlevel szavai szeriat: „Sigillo prouibus publicis confecto in muniendis omnibus litteralibus instrumentis et aliis quibusvis functionibus et expeditionibus uti valeat“ bizton élhet. —

A' pesti vakok intézete növendékeivel mult aug. 31kén délután a' megyeház nagy teremében tartá nyilvános próbatételét köv. renddel: 1) a' két növendék által magyar és német nyelven tartott üdvözlést követő 2) négy hangu karének, 3) hittudomány, magyar és német nyelven, 4) magyar nyelvtudomány és írásbeli dolgozatok, 5) számvetés fejből és jegyekkel, 6) német nyelvtudomány, olvasás, írás és nyomtatás, 7) természet-történet és technologia, 8) természettudomány és diaetefika, 9) földreírás és hazai történet, 10) némelly az intézetben tanított kézimunkákat gyakoroltak a' növendékek 's már kész munkáikat a' jelenlevők ítélte alá boesátottak, ezután 's e' közben néhány intézetbeli dalt zengének el, 11) hangzásat teoriájából (elméleti szakábn) feleltek, végül 12) énekes és következő hangszerbeli zeneműveket: a) Divertimento magyar tárgyra, hárfán és zongorán, Füredy L. munkája; játszá Laczy Sára és Potreba János; b) Változatok fuvolán és zongorán Fahrbach és Haslingertől, játszá Hesz és Potreba; c) Magyar dal karral Hesz növendék költeményére; d) Változatok hegedűn és zongorán Beriotól, játszá Turanich és Nerity; e) Zárkar „Titus“ dalmű öik felvonásából Mozarttól. Ezután a' növendékek nevei elolvastattak 's megjutalmaztattak közülök: 1) Turanich Antal egy ezüst kávéskanalat és asztalkendő-foglárt kapott Prandner pesti ezüstművestől, Eötvös József kir. ügyvédtől pedig egy aranyat; 2) Hesz Lőrincz Prandner pesti ezüstművestől egy ezüst kávéskanalat 's asztalkendő-foglárt és egy aranyat; 3) Nerity Mátyás egy aranyat; 4) Kalkbach Henrik egy ezüst emlékpénzt Müller pesti ezüstművestől; 5) Csendes Andris a' magyar nyelvben tanúsított ügyességeért egy aranyat. Az intézetből következő növendékek lépnek ki: 1) Hesz Lőrincz, ki Szeberiny superintendens jósa által a' selmeci alumnumban folytatni fogja tanulmányait és tanítóvá képezendi magát; 2) Kalkbach Henrik, kinek jövendő élelmódja születéshelyén, Bonyhádon, részint kézművek, részint oktatás által biztosítva van; 3) Laczy Sára, kinek sorsáról nagyönje fog gondoskodni Dömsödön; 4) Mornela Miklós, ki születéshelyén, Siklón, az intézetben tanult asztalos mesterséget gyakorlandja atyja segítségével 5) Nerity Mátyás, zárdában lelend alkalmazást mint orgonista; 6) Sandner Krisztina, egy földesszonyhoz jutand Aradra; 7) Turanich Antal, kinek további sorsáról Dolezsálek fog gondoskodni, 's ki alkalmasint művészeti utazást teend; 8) Walko Anna, szolgálathba jövend egy pesti asszonysághoz, mivel minden házi munkát el tud végezni; 9) Winkler István, ki szemvilága folytonos javulásánál fogvást visszamenend anyjához Fehértemplomra, hol valami mesterséget fog tanulni. Az énekes misét számos buzgókodó jelenlétben fényes oltári szolgálattal mellett Fanser lelkész mutatá be a' mindenhatóknak. Az énekek szerzője Füredy L.; mise után „Téged isten dicsérünk“ et énekeltek a' növendékek. Az ajtatosság megható vala. A' kézművek közül leginkább tetszettek az igen szép kötések, többféle fonott munka és Hesz növendék asztalosmunkái. A' jelen vizsgálatkor, különösen magára voná a' vendégek figyelmét azon rendkívüli ügyesség, mellyet a' vakokra nézve annyira hasznos testgyakorlatokban kitüntettek a' növendékek sept. Isőjén Budán, az intézet idegleni helyén a' Horvát-kertben. —

A' magy. tud. társaság mult juliusban két kisgyűlést tartott, 8kán és 22kén, mellyekben számos belső dolog elintézésén kívül I. Vásárhelyi Pál

mathematicai osztálybeli ujonnan választott r. tag, a' Berettyónak a' Bege módjára hajózható v. a' tételéről tartott tudományos előadásával foglalta el rendes-tagi székét. Az értekezés az Evkönyvek IVik kötetében fog megjelenni. II. Lukácsi Kristóf károlyfejevári prof. a' magyar és régi örmény nyelvben találtató rokon, vagy egymáshoz hasonló szók gyűjteményeivel, — úgy Makáry György ügyvéd a' hevesmegyei tájszók második — végre Wirágh József a' hadtudományi műszók első küldeményével öregbítették a' szótákeszületeket. III. A' Tudománytár számára beküldött négy nyelv-, két történeti dományi 's egy mathematicai értekezésnek bírálók rendeltettek. IV. Egy, külön nyomtatás végett beküldött orvostudományi munka, az illető véleményadók különszakadásánál fogva harmadik tagnak adatott ki vizsgálat végett; nemkülönben egy törvénnytudományi 's egy közgazdasági munkának bírálók választattak. V. Kállay Ferencz r. tag értekezései: „a' keleti nyelvek m. történeti fontosságáról“, 's „Lebediásról és a' magyarok ősi honáról“ Gévay Antal l. t. ajánlatára —, úgy Podhraczký József l. tag „Érsekújvár“ című értekezése Jerney János r. t. javajátára a' Tudománytárban kiadni rendeltettek. VI. Egy a' Tudománytárba szánt mathematicai értekezés nyomtatástól elmozdított. VII. A' társaság gyűjteményei következő ajándékokkal szaporodtak: 1. a' könyvtár, az illető szerzők v. szerkesztők, névszerint: a) Bugát Pál és Flór Ferencz: Orvosi tár, új folyam 2ik féléve, és Véres mütételek, D. Fritz után Pest, gr. — b) Szinmütár, kiadja Nagy Ignác 3dik füz. Buda, 4r. c) D. Taubner Károly: Rövid lecke az epigrammáról. Pest, 4r. d) Athenaeum kiadótól: Vizszabályozási eszméletek, írta Gáty István. Buda és Pest, 4r. e) Kaeskovics Lajostól: Gazdasági tudósítások. Pest 1839. II. f) Guzmics Izidortól: Eryházi tár. Pest, 1839. 5 és 6. füz. g) Szigligeti Eredeti szinművei. Pest 8r. h) Bibliai történet, Stapf után Szaniszló József, Pest, 8r. i) Gasparich Kilit Eryházi beszédei, 1 köt. Pest, 8r. k) Munkálatai a' pesti növendék-papság m. iskolájának, 6d. köt. Buda, 8r. l) D. Fejes Mihály az egri fürdők, Eger, 8r. m) Boehm Károly. Quaedam in medium aevum. Pest, 8r. n) Eryházi beszéd V. Ferdinánd születése napján, Szalay Imre. Veszprém, 8r. o) Eryházi beszéd Urukn menetele ünnepe, Szabó Imre. Veszprém, 8r. p) Der Freihafen v. Triest, von H. v. Costa. Wien, 1833 q) Soproni estvék, Kiss János, Soprony 8r. r) Rumy Károlytól: Histor. Journal v. Gentz, Berlin, 1799. 3 köt. Sinkai, Principia lat. gramm. Balásfalva, 1783. Windisch, Geographie d. Königreichs Ungarn, 2 rész. Pressburg. s) Gerenday Józseftől: Magyar-és dalmátországi kagyók, Pest, 1839. t) Kállay Ferencz r. tag öi: Kölesy Fer. gyermek- és ifjúkori életrajza 's néhány eredeti levele. — 2. A' kéziratár: a) Baross Józseftől: Protocolum permanentis deputationis J. Cottus Trenchin, imminente gallicae eruptione in Hung. irruptione, 1805/6 considentis. b) Schedel Ferencz: egy chinai régiséggel.

**KÜLÖNFÉLE:** Clarke, angol hidépítész, aug. 31én, miután néhány napig Pozsonyban mulatott, gőzösen Pestre érkezett és „Nádor“ nevű vendégfogadóba szállott. Egyik segéde már több nap óta tartózkodik Pesten 's így rövid idő múlva alkalmasint némi előkészületeket fogtak már látni nagy hidépítésünkre. — Pozsonyban aug. 26kán Stampfl György kereskedő egy zsidót, ki ötös álbankjegyen némi apróságokat akart vásárolni, elfogá 's azonnal a' bankjeggyel együtt kir. ügyvéd kezébe adá. Az erre következő vizsgálatból kiviláglott, miszerint az elfogott zsidó hamisított bankjegyek elváltója. A' tettes azonnal megnevezé a' gyártókat, kik Győr közelében hatalmába jutottak a' hatóságnak, melly Pozsonyba küldé őket. Eddig mintegy 800 darab hamisított ötös bankjegyet találtak nálók. — Jaszszólyból, jul. 29kéről ezt írják: „Az orosz hadsereg határainkon van összegyűjtve. Álláspontjai következők: a' 6dik hadsapat Lüders tábornok parancsi alatt két gyalog 's egy lovas osztállyal, szükséges pattantyutárral együtt Kisenew, Izmail és Kilia mellett áll, 10 kozák ezred Wazilewsky hetmann vezérlete alatt Skulanyban és a' Prüt mellett vonal hoszában; a' 3dik hadtest egy osztálya Dubassary mellett; 8 ezred Osten-Saken tábornok parancsi alatt Akjerman és Bender mellett; végre 3 gyalog és egy lovas osztály a' tartalékpattantyúsággal Rüdiger b. vezérlete alatt Kiew és Kamienieck-Podolszki közt. A' hidások Izmailban állomásoznak, honnan fele Szulina szigetre fog költözni, melly szerint aztán Lüders tábornok hadosztálya 14 óra alatt egészen át fog költözhetni a' Dunán, mihelyt arra parancsot kapand. Kiliában, Izmailban és Kisenewben nagy raktárak vannak föllállítva, élelmi-hadi 's mindennemű lőszerrel; a' dunai torkolat előtt pedig könnyű fegyveres hajóesapat horgonyoz. Az orosz consul már fölszólítá Stourdza hget 's tanácslá a' moldvai bojároknak: nyujtanának emlékiratot Miklós cázrhoz, mellyben a' török birodalom nyugtalanító állapotja miatt Russzia közvetlen pártfogását kérik ki; Stourdza hg azonban tagadólag válaszolt ez ajánlatra, mivel illy lépés haragra lobbanthatná a' nagy urat, ki mostani törvényes védnöke a' fejd. ségnek. Világosan kitűnik ebből, miszerint Russzia alattomban minden áron megszerzeni törekszik e' két fejdelemesség fölött az ótalmaozói felsőséget, kétségkül csupán azért, hogy állandón elfoglalván azokat, tetteg kezdhesse meg a' török birodalom eldaraboltatását, melly régóta kedvencz eszméje 's bizonyosan sikerülend is, ha annak idején nem veszik elejét a' nagy hatalmak. Ezenkül mindazáltal még más utakon is törekszik hatalmát 's befolyását terjeszteni Russzia; mindenfelé ugyanis embereket tart a' szláv nyelv terjesztésére, azon esalhatlan szemponttal indulván ki, hogy nyelv nélkül nem létezhetik nemzetiség. Szükség idején nagy hasznot vél húzhatni e' rendszabályából, 's ennek tulajdoníthatni főleg, hogy darab idők óta mindentől oly nagy buzgalommal terjesztik 's művelik a' szlávval rokon nyelveket is — Bukaresti hírek szerint a' dögvész azon tájakon még sem szűnt meg egészen. Szilisztriában ismét öt család kapá meg e' vészes bajt, 's három tagját veszte el minden jeleségivel a' valódi dögmirigynek. — A' közel

török birodalom kétes helyzete miatt ottani határunkon igen csökkenni kezd a kereskedés, főleg, mivel Russzia igen komoly hadi készülétekkel foglaltos. — Priesznitz graefenbergi hidegvíz-gyógyintézete napról napra nagyobb kiterjedésre jut. A selmecziek is Priesznitzhez tértek és a hódri gyönyörű völgyben Stang orvos fölügyelése alatt minden kívátnak megfelelő czélszerű hidegvíz-gyógyintézetet alapítottak. A nem épen nagy-szerű, de kényelmes épület el van látva mindennemű hideg fürdővel és mosakodó osztállyal Priesznitz rendelményi szerint. A víz olly magosrul jó, hogy hathatós zuhanyfürdőre is használható. Stang maradandó érdemet szerze magának, hogy számos vizellenség daczára is olly hamar életbe tudá léptetni e' hasznos intézetet. — Lócsa bars megyei helységben aug. 6án tűz támadván, a lakosság nagyobb része koldusbotra jutott. Erős éjszaki szél fűt és mielőtt a szegény lakosok távol földjeikről, hol épen takarással voltak elfoglalva, visszatérhettek, már 200 ház volt elhamvadva, paplak- és szentegyházostul. Több gyermek és agg lángokban lelé halálát. Egy koldusnő boszúja, mivel egy házban nem kapott alamizsnát, ennyi családot juttatott inségre! — A szerb kormányzóság parancsot kapott a szultántól a fejedelmi palást, kard és a nagyur gyémántfoglalványu arczképe visszakövetelésire Milos hgtül, mivel ezeket nem személyére kapá Milos hg, hanem csupán mint Szerbia fejedelme. Ez nagy csapás leend Milos hgre, ki még mindig azon reményben élt, hogy ismét el fogja foglalhatni fejedelmi székét. Most jobbadán csalfa görögök környezik őt, kik utolsó aranyát is szeretnék tőle kiesikarni mindenféle fényesígéretekkel. — A zágrábi istvánnapi vásár nem igen elégité ki az eladókat és különösen az ugynevezett gyalogvásár igen rossz volt, alkalmasint a rendkívül kellemetlen idő miatt, melly hon tartá a vidékieket. Leginkább a nyers bőrnek volt kelete, de szinte csak valamennyire csökkent áron. — Azon méltányos elismerésnek, mellyel külföldön egyik jelesb nemzeti tánczosunk Veszter Sándor és az Arvai-féle győri banda, Farkas Józsi vezérlete alatt, fogadtatt, újabb példáját így közli az Allg. Z. Baden-Badenből aug. 17: A tegnapi estét saját nemű ritka jelenet tüntet ki. Veszter Sándor, magyar nemzeti tánczos, föllépteté hét cigányból álló „hangász-bandá-ját, s ő maga egy nemzeti tánczot járt el. A barna termézet-hangászkar, idomzatos öltözetében, általános tetszést nyert. Gyönyörködve hallgatuk a különös, merész és mégis olly szabatos zengeményt, mellyet hangjegyek nélkül játszottak; nagy figyelmet gerjeszte a czimbalom, mellyet egy fekete-bajszu ficzkó művészi ügyességgel vert. Általános lön az öröm, midőn az első hegedős hurja elszakadtakor a 2ik minden tétova és késkedés nélkül, mintha ennek csak ugy kellett volna történni, helyt állott, amaz pedig legnagyobb nyugalommal, de híhellen gyorsasággal hurját fölöná, hangszerét minden sipítás nélkül rögtön hangolá s legkisebb zavar nélkül ismét helyre lépett, úgy hogy ha valamely hallgató történetből oda nem nézett, az egész esetet még csak nem is sejtetné. Veszter nemzeti táncza is rendkívül tetszett, s e' mellett különösen a cigány-muzsika saját nemű érdemét is igen kitünteté. Az ifju sugár deli termetű magyar és igenügyes tánczos zajos tetszést nyert. — B. Gyarmaton aug. 20kán délutáni órákban Nógrádmegye közgyűlési RReinek egy része, számos vidéki és helybeli hallgatóval, örömmel vön részt Bezegh Róza kisasszony lyánynevelő intézete köz próbatételén. 24 egyenlő fehér köntösű de különféle koru lyányka Seltenreich Károly (löcsei fi) több év óta e' nevelő intézetben nagy szorgalommal, s valódi czélra vezetőleg munkálkodó tanító vezérlete alatt, lépett föl a nagyszámu hallgatóság előtt. A magyar olvasáson, iráson s fordításon kívül, a' derék növendékek magyarul számoltak s magyarul irták le a földet. Egyébiránt minden tudományból német próbatételt adtak. Vajmi kívátnatos lenne, ha ezental a két fővárosi lyánynevelő intézetekben is nagyobb figyelem fordítatnék edes honunk nyelvére, s így edes hazánknak tisztább magyar leányokat nevelhetnének! Ezen nevelő intézetet számos mástól az különbözteti meg, hogy a nevezett lelkes tanító fő czélul tüzte ki: a lyánykákat gondolkodásra szoktatni, e' szerint a mechanicumok, mellyek különben is csupán a pusztá emlékezet tárgyai, mennyire lehet, tanítási rendszeréből elmellőztetnek. Tanítványai arra vezetnek, hogy fogalmakat (Вѣрѣнн) magok alakítsanak, minék az következménye, hogy a' mit tanulnak, azt értik is s e' szerint nem az iskolának, hanem önhasznokra, a közéletre, tanulnak. A két nyelven s rendes tudományokon kívül zongorán, festészetben, és kézi munkákban is szép előmenetelt mutatott a szorgalmas tanítványság. Ez örömmünnepet, azon nap estéjén egy esinos rendezetű gyermekbál rekeszté, hol a növendékek a jelenlevők nagy örömeikre a tánczbul is próbatételt adtak. Utile dulci. — A gyermek-gyógyintézet nemes keblű részvevők által Maria Doroth.Főhg-nádornénk magas pártfogása alatt létesült, a József város öt paesirta utcájabeli Stand-házban, miután az czélszerűleg mindennel ellátták, s teljes számu beteget, sőt már néhány felgyógyultat is számlál, f. hó 29kén, nem igen számos, de válogatott, mind két nemű vendég jelenlétiben ünnepélyesen fölavattatott. Először is a józsefvárosi lelkész egyházi szertartással megszentelvén a szobákat, német beszédet intéze a jelenlevőkhez, utána Szekrényesy Endre pest-városi tanácsnok s a gyógyintéztvényi választmány ideigleni elnöke tartott rövid, de lelkes magyar beszédet az intézet czélja, keletkezte s rendezetéről. Czélja ez intézetnek: szegény sorsu beteg gyermekeket gyógyítani; a kisdud-ápolás és gyógyítás körüli balítéleteket eloszlítani, s a szegénység-nél jobb gyermek-gondviselést ébresztvén kezdő orvosoknak beteg kisdudek gyógyításában gyakorlati iskolaul szolgálni. Belső czélszerű elrendezése az intézetnek első tekintetre is szembetűnő: kertre nyíló szellős, vidám szobák, bennök vas nyoszolyák, tiszta ágyneműekkel; ellátva az intézet kézi gyógyszer-tárral, seborvosi, fürdői s egyéb gyógykészületekkel, izletes bútorok, ruhatár és játékszerekkel a beteg kisdudek számára. Schoepf Ágoston, mint főorvosa s igazgatója ez intézetnek, két segélorvos és több ügyes ápolónó foglalkodik a beteg kisdudek ápolgatási-

val. Étel, orvosságot, ruházatot, seborvosi műtétet minden kis beteg ingyen kap. Az intézet belsejét ékesítik a fens. főhg-nádor s pártfogó nádorné egy szinte Ürményi Ferencz egyesületi, és Havas József választmányi elnökök arczképeik. A létesítő emberbarátok e' nemes tettük leg-szebb jutalmát öntudatjukban lelik fel, s adja az ég, hogy kezdeményök több hasonnemű intézet-felállításra szolgáljon ösztönpéldaul!

#### A m e r i k a

Ujorleansi jul. 16aig terjedő lapok szerint valósul azon hír, hogy Santa-Ana lemonda hivataláról s Bravo tábornokot választák meg elnökül. Bustamente legutolsó hírek szerint még folyvást Tampicoban mulatott; Lemus és Canalizo béke fölött alkudozának. Azon hír, melly Matamorast a szövetségesek kezébe juttatá, nem valósult. Texas megtámadtatásáról a republica jelen állapotjában, szó sincs. — Buenosayres ostromzárát a francziák most már olly igen szigoron üzik, hogy nemcsak akadályoztatják az áru-be és kivitel, hanem minden idegen hajót, melly révbe száll vagy révbul száll ki, megmotoznak. —

#### S p a n y o l o r s z á g.

(A' Maroto elleni zendülés komolyabbul. A' föllengősdiék mindenütt győznek.) Madrid, aug. 13kán: „Navarrai határokrul érkezett hírek szerint valamennyi tartomány Maroto ellen nyilatkozik; több kisebb erősség már meghódolta a' zendülőknek s a' guipuzcoai hadsereg tisztkara árulónak bélyegze Marotot. A' zendülők körül legkülönbözőbb hírek terjengnek ugyan, annyi csakugyan bizonyos, hogy tervökben nagy elhatározottságot fejtenek ki. Mondják, hogy Elisondo, Vera, Zugaramurdy és Lesaca már hatalmokban estek, s két navarrai zászlóalj is hozzájuk esatlakozék. Manolint minden pillanatban várják, ki két lovas századdal szinte melléjük pártolt. — Cadix, Sevilla, Malaga és Granada városokban általánoson a' föllengősdiék győztek a' követvalasztásoknál. A' cortes tehát egészen határozott színi leend s rövid idő mulva felelhetni fog a' nemzet azon kérdésére: vajjon elég-e csupán üres elv-föllállítás a' haza lecsilapítására s a' nép meggyőzésire a' képvisleti kormányrendszer jótékonyaságáról? Az Eco del Comercio e' szavaiból meglehetősen gyaníthatni a' cortes szellemét: „Ha az új követek az utolsó gyűlés magaviselete miatt annyira csökkent hitelt a' spanyolországi cortesnek ismét helyre akarják állítani, ugy a' tanácskozások első napjaiban nagy és szilárd határozottságu szorgalmat kell tanúsítaniok, hogy elháríthassák magukról azon csapást, melly készülöben van ellenök. Ki azt elhalasztja, mit önmegmentése kíván, az rövidlátást bizonyít s ellensége gyorsaságának áldozatja lesz.“ — A' Gibraltarból létező carlosi junta föloszlási ponton áll. Bizonyos Manis ugyanis álnév alatt érkezék oda, puskákat vásárolni a' trónkövetelő számára, mellyek a' valenciai partvidékre valának szállítandók; e' czélból 12ezer piasztert rendelt ki számára a' trónkövetelő és szárdinai hajó volt bérelve szállítási eszközül, midőn rögtön Maroto egyik segéde oda érkezék s parancsot hozott a' junta minden pénze elszedésire. Miglen e' miatt Maroto és Cabrera párthívei egymás közt hevesül vitáznak, Manlis 30ezer piaszterral s egy fiatal biseyai lölggyel bucsut vön a' kapufölfától, gondolván, hogy üdvösb hasznát fogja vehetni e' pénznek, mint a' trónkövetelő. — Espartero aug. Skán elhagyá Amurriót s ellenséges földre lépett az altubei veszélyes szoroson át, hol megtámadtatást várt Maroto részéről; de várakozása nem teljesült s 9ikén reggel Vitoriaába érkezék minden ellenzés nélkül, honnan további hadi munkálkodását intézni szándéka. Castaneda tábornok 5 zászlóaljjal Orduna felé indult. — A' kormányzó királyné a' londoni spanyol követ által Clarendon grófnak halás megismerését nyilvánította azon kedvező érzelmiért, mikkel lyánya ügyét a' britt parlamentben óalmazá. Az itteni hazafiak gyűlést tartván Quiroga lakján, tanácskozának: minődon lehetne legezelszerűbben nyilvánítani Clarendon iránti haláját az alkotmányos Spanyolországnak? Hosszas vitatás után, mellyben Quiroga, Van Halen, de las Navas gr., d. Angel Iznardi (az Eco del Comercio főszerkesztője) s Olozaga is részt vőnek, végre határozattá lön Clarendon ériutett beszédét számos nyomtatványban elosztani a' nép közt, s a' grófnak halájelül valami még ezentul meghatározandó nagyböcsü régiséget vásárolni. Mire szükséges felügyelésül állandó biztosságot nevezte ki a' gyűlés Arguelles elnöksége alatt. —

(A' Maroto elleni zendülés véghez látszik közelíteni.) Bayonnei legújabb hírek szerint a' Maroto elleni zendülés még nincs ugyan elnyomva; de tán mégis végéhez látszik közelíteni; Elio tábornok ugyanis aug. 15én öt zászlóaljjal megindult Vera felé, hol a' zendülők elől a' francia határszélekre vezető utat elzárni szándékozik, minélfogvást két tiszt a' zendülők közül Tolosába ment alkudozni a' trónkövetelővel, s így hihetőleg rövid idő mulva vége lesz az egész mozgalomnak.

#### A n g l i a.

(Parliamenti ülések. Elegy.) London, aug. 20kán: „A' parlamentü ülések végökhez közelitnek s így közérdekességük naponkint mindinkább esökken. A' tegnapi felsőlházi ülésben a' manchesteri, boltoni és birninghami rendőrségi törvényjavaslat fölolvastatása után a' portugál rab-szolgakereskedés elnyomtatása volt napirenden, mellyre nézve így nyilatkozik Wellington: „Nem akarom ugyan még egyszer szavazásra jutását okozni e' törvényjavaslatnak; de ellene már elmondott okaimat még egyszer ismételnem kell. Én népjogsértést vagyok kénytelen abban látni, ha idegen hajókat megmotoztatunk hajóparancsnokink által, mielőtt hajóiratikat megvizsgálják, mert az illy erőszakoskodások előbb utóbb rossz következményeket fognak szülni. Nem kellene a' kormánynak olly állapotba helyezni szolgáltevé tengerésztszeteinket, mellyben könnyen megsérthetik a' velünk baráti viszonyokban álló nemzetek lobogóit. Véleményem szerint igazságon alapszik Anglia tulnyomó politikai hatalma, s habár minden európai hatalom számüzi is a' diplomatai méltányt és igazságot, ugy legalább Angliában kellene annak biztos menékre találni. (Tetszés.) Hozzák inkább azon férfias határozást indítványba, melly szerint nyiltha-

borot fűzenjünk minden nemzetnek, mely megszegi a' velünk kötött szerződést. Ez minden esetre sokkal jobb az illy fél-rendszerben, pedig ennek is mulhatlan következménye csakugyan háboru, mert bármennyire buzog is az éjszakamerikaiak egy része a' rabszolgakereskedés ellen, bizonyosan ellenünk fog nyilatkozni mégis, mihelyt motoztatás alá vetjük hajóit. A' motoztatási jogot az egész világ gyűlöli. Egyébiránt nem is szükséges említenem, milly rendkívül gyűlölt a' rabszolgakereskedést. Sok évig böcsülettel szolgáltam ő fölsége őseit hadban és tanácsban, 's nem fogja mondhatni senki, hogy valaha gondolatlanul ellenkezőleg szoltam (halljuk! halljuk!); egy nagy férfium (Castlereagh) kívül talán senki nem irt és szolt ammit a' rabszolgakereskedés ellen, mint én. (Halljuk!) A' törvényjavaslatot nem ellenzem ugyan, miután az egész közvelemény mellett nyilatkozik, de ovásomat jegyzőkönyvbe kívánom iratni." (Halljuk!) Minto l. támogató az indítványt, melyet végre csakugyan elfogadott a' ház. — A' külügyi hivatalban rendkívüli munkásság uralkodik; hírnökök mennek és jönnek 's egyik tanácskozás a' másikat váltja fel. — O' Connell iratot intéze a' dublini előző társulathoz, melyben egységre intvén annak tagjait, nyilvánítja, miszerint Dublinba érkezte után azonnal ismét megkezdí az elválasztási izgatást, mivel látja, hogy Irland csakugyan semmit nem reménylhet az angol parlamenttől. — Courtown l. nem rég 160 embert üzött el jószágról politikai véleménykülönbség miatt. A' szerencsétlenek közt 85 éves agastyánok és gyöngye gyermekek is találkoznak. — Az angol-indus hadsereg tisztjei, kik jelenleg szabadsággal Angliában mulatnak, parancsot kaptak tüzint szokott indiai állomásokra visszatérni a' legújban szerzett ujonczokkal együtt. Chatham mellett mintegy két ezer ember áll már indulásra készen. — Aug. 17én 53dik születésnapját ünneplé Kent hgnő, melyen kibékült a' királynéval. Délután mind a' két magas hölgy együtt kocsizott Windsorba. —

**Franciaország**

(A' mexicói szerződés kihirdetve. Elegy.) A' Moniteur legújabb száma kir. rendeletet közöl, mely a' f. e. mart. 9kén Veracruzban Franciaország és Mexico közt kötött szerződést nyilvánítván, egyszersmind meghatározza e' két birodalom közti kárpótlást. — Aug. 10iki máltai telegrafi sürgöny szerint az angol hajóhad aug. 3dikén a' beisi tengersizosba érkezék és néhány mérföldnyire Lalande mellett horgonyt vete. E' hírt Stopford hajóvezér egyik gőzöse hozá Maltaba. — A' Jour. du Commerce szerint a' szyai francia consullal tudatá a' török kormány, mikép ezentul sem kereskedő sem hadihajónak nem fog megengedtetni éjszakán a' dardanellákba vitorlázás, 's hogy minden hajóra lóni fognak az erősségekből, mely háromzori jeladás után sem vonuland vissza. — St. Marc Girardin rövid idő mulva vissza szándékozik utazni Konstantinápolyból Parisba. Utját Trieszt felé veendi, 's darab ideig Velenczében fog mulatni. — A' dalmátiai marq. ismét tetemes többséggel választák meg követül Castresben.

(Vélemény 's nyilatkozat a' keleti ügyről. Hadi mozgalom Toulonban.) A' Moniteur Parisien aug. 19kérül ezt írja: „Ibrahim győzelme után megállapodék Marasban; M. Ali alkudozásba bocsatkozék a' nagyurral, Russzia nem teszi katonai készületeket, 's az angol-francia hajóhadak egyesültek a' dardanellák előtt, hol bihetőleg az ausztriai hajóhad is hozzájok csatlakozik. Ez rövid kivonata keletről érkezett híreinknek, melyek valamint nyugtatók a' világkére, ugy egyszersmind kielégítők nemzetiségünk igazságos követelésire nézve. Franciaország mindenütt hamarabb mutatkozott késnek arra, mint bármely más nemzet. A' francia követ volt az, ki Ibrahim basa haladtának gátot vete 's ugyan a' francia hajóhad volt első, mely Tenedos alatt megjelent. Bármi fordulást vegyen is most a' keleti ügy, meg lehet Franciaország győződve, hogy méltányosan van képviselve az események színhelyén. Történjek akármi, a' francziák mindenre készen lesznek, mikép azt csakugyan eddig mindenkor tanusíták a' legváratlanabb esetek közepett is. Illy előzvényekre tanaszkodó alkudozások sikerét teljes megnyugvással várhatjuk el." — Aug. 17diki touloni hírek szerint néhány napig közbeszéd tárgya volt, mikép a' kormány Bezer katonat szándékozik hajókra ültetni keletre vitorlázás végett. Montebello és Santi Petri sorhajók 's Thetis fregát, két gőzössel voltak e' szállításra szánva. Utóbb még több katonaságot szándékozik keletre küldeni a' kormány, 's e' végre már tengerészeti tisztekből álló választmány ment Marseillebe szállítóhajókat bérteni. Táborfőállítást is rebesgetnek Toulon és Marseille közt. Néhány mérnöktiszt már meg is vizsgálá a' helyet, de vízhiány miatt alkalmatlannak lelé azt nagyobb szerű táborozásra. Montebello sorhajó azonban katonaság nélkül indult meg kelet felé, 's így igen valószínű, hogy a' kormány még újabb sürgönyökre vár, miket Castor gőzös hozand Roussin és Lalande hajóvezérektől, mielőtt határozottabb rendszabályokhoz nyulna. —

(Vélemény a' keleti congressusról.) Paris, aug. 22kén: „Egy a' tegnapi ministeri lapban közölt nyilatkozvány igen valószínűvé látszik tenni azon többször kimondott állítást, mikép a' keleti kérdést békés uton legbiztosabban európai congressus által eszközölhetni. Ez eszme mindazáltal kevés pártoltatásra talált Franciaországban. Minek, szólnak némellyek, közbenjárulni olly pártoknál, melyek már elhatározó baráti egyezkedésre szándékoznak egymással lépni? Nem legfőbb kötelessége é minden kormánynak, 's így a' franciaországnak is, békét eszközteni keleten? Minek tehát nagy befolyásra nyujtani alkalmat azoknak, kik már ugyszólván egészen ki voltak abból zárva, midőn M. Ali szerencsés sikere és a' porta hajlandósága mármár békét vala eszközzendő? Hogyan, szólnak mások, ugyan mikép léphetnétek vissza, miután hajóhadatok parancsoló helyzete és konstantinápolyi diplomatiátok az oroszokat eltítá Boszporbul, Ibrahim haladásának gátot emelt és konstantinápolyi képviselőtök mellözhetlenül szükségessé tudá magát tenni? Mikép engédhettek most meg, hogy az idegen hatalmak is részt vegyenek jogszerű hasznaitokban, mely már kétségbehozhatlan tulajdonotokká lett? A' 3dik vélemény Anglia ké-

tes helyzetét veszi szemügyre 's határozottan ellenséges indulatt M. Ali nézve, kinek annyi érdek 's rokonszenv hódol Franciaországban. Nem látjátok e, kiáltnak sokan, miszerint Anglia, miután nem egyeztünk meg az egyiptusi hajóhad elégetése iránt, most más uton törekszik elérni célját? Ezen indítványzott congressus első tette az leend, hogy Anglia, Russzia és Poroszország kényszerítő rendszabályokat fognak tőlünk követelni M. Ali ellen, 's hogy aztán vagy egész Európa ellenünk leend, vagy pedig minden legjobb szándékunk és kötelezésünk daczára is kénytelenek leszünk az idegen hatalmak szándékát M. Ali ellen végrehajtani. Hogy illy vélemény uralkodik e' tárgyra nézve Franciaországban, azt épen nem csodálhatni annak meggondolása után, mikép 50 év óta majd egész Európa mindíg szövetségben állott a' francziák ellen. Vannak azonban olyanok is, kik congressust kívánának, azon józan nézetből indulván ki, miszerint a' nagyhatalmak képviselőji csakugyan valamely általános szempont tartoznak fölállítani, melyben mindnyájan megegyeznek, ha valóban békét akarnak eszközteni az ellenkező felek között; e' szempont pedig nem más, mint a' porta függetlenségét föntartani és M. Alinak legalább is azon előjogokat biztosítani, miket a' kiutahiai szerződés által nyert. A' congressus is tehát csupán ezt tűzhetné ki magának czélul 's ebben mindenki megnyugodhatnék. Nem üdvösb é őt hatalom által biztosíthatni keletsorsát; mintsem örökös vetély-térül szolgálnia Russzia és Anglia terjeszkedési szándékának? Az európai békét tehát legtartósabban csupán keleti congressus által lehetne biztosítani, mely mindenkorra elnémítaná és előre sütkertelenítné az egyesek korlátlankodó vágyait. —

(A' nagyhatalmak nyilatkozata a' portához. Parisi jutalomosztás a' tanulók közt. Elegy.) Paris, aug. 21kén: „Sztambuli hivatalos hírek szerint a' nagyhatalmak legfőkételesen egyetértésben vannak a' porta önállósága föntartása iránt. Jul. 27kén ugyanis Roussin hajóvezér a' többi négy képviselő jelenlétében, a' nagyuri palotában következő nyilatkozást irtie, melyet minden változtatás nélkül helyben hagyott a' többi követ is, 's átadott azonnal a' portának: „Összes nyilatkozata őt követnek a' magas portához, jul. 27kén 1839. Alulírtak ma reggel kapván utasításokat illető kormányiktól, miknek következtében szerencsésjök van a' magas portával tudatni, mikép a' keleti kérdés iránti szerződés meg van kötve az őt hatalom között, 's ez okból szüntette meg minden határozott alkudozást az egyiptusi alkirályal 's csupán együttműködésükkel lépjen vele szövetségbe. Aláírva: Ponsonby, Butenieff, Roussin, Stürmer, Königsmark." Ez eléggé tanusítja: milly kevés hitelt érdemlenek azok, kik meghasonlottaknak szeretik mondogatni a' nagy hatalmakat. — Aug. 19kén ment véghez Parisban a' jutalmak kiosztatása a' tanulók közt. A' király, királyné 's Adelaide hgnő jelenlétében szokott ünnepélyel ment az véghez; a' jutalmak közül kettőt a' kis Aumale hg nyert, egyiket a' történetekben, másikat a' francia stílistikában kitüntetett jelességiért. Hir szerint a' jutalmakat alkalmasint meg is érdemlé. A' király igen látszott örvendeni fia kitüntetésén 's főleg azon szíves elfogadáson, mellyel azt iskolatársai üdvözlék, melly körülmény csakugyan azt látszik tanusítani, hogy a' fiatal hg valóban megérdemlé a' jutalmat. Emlékezetes azonban e' jutalomkiosztásra nézve azon ritka körülmény is, miszerint a' három első jutalmat latin és francia ékeszölésből 's részletes számtudományból, egy guadeloupei fiatal színes nyere. Parisban lakó földéi lakomával akarják megtisztetni e' szorgalmas tanulót. 20kén lakomát adott a' király a' jutalmazott tanulók megtiszteltetésire, mellynél a' mulatt, Girard, Aumale hg mellett foglalt helyet. Amerikában, hol legnagyobb mértékben uralkodik a' színi arisztokráfia, soha nem ilhetne fehérrel egy asztalnál mulatt, Franciaországban pedig a' királyal eszik egy asztalnál! Ez valódi fogalma a' szabadságnak 's műveltségnek. — A' mai Moniteur hivatalosan közli azon kir. rendeletet, melly a' nádezkorvámot csakugyan leszállítja; e' szerint tehát Dufaure minster nem mondand le hivataláról. — Az angol követ, Granville gr., Londonba utazott. — Arago már előadá az akademiái gyűlésben Daguerre festésnökjét, 's rövid idő mulva az egész világon el lesz terjesztve a' szép találmány. — Brossard tábornok, ki annyi botrányra szolgált alkalmul ocsmány pöre miatt, 4 ezer franknyi nyugdíjt kapott. — A' mondrieuxi gyönyörű erdő déli Franciaországban elégett; a' kárt 500 ezer frankra böcsülék. — A' híres Clot bey, született francia és M. Ali főorvosa, miután huzamos ideig Romában tartózkodék, Marseillebe érkezett, mint mondják, egészsége helyreállítása miatt tovább mulatandó Franciaországban. — Orleans hget 's nejét nem olly nagy lelkesüléssel fogadja a' nép utazása közben mint Lajos Fülöp kívánja; e' hidegségnek mindazaltal jobbadán a' ezukorvám ügye volt oka, 's annak eldöntetése után már most talán nagyobb örömmel fogja utazását folytathatni a' hgi pár. —

**Törökország**

A' j. d. Débats kimerítő iratot közöl Alexandriából jul. 27érül, mellyből következő érdekes pontot emelünk ki: „Achmet basa a' dardanellákban kapván a' visszahívási parancsot, ugyanazon nap vitorláz el a' sziget-tengeren. Két órával később gyűlnek össze a' hajóvezérek, mellyen Joinville hgen kívül egy bizalmas örmény tolmács van jelen. Achmet nyilvánítja előttük, hogy a' nagyvezér el van adva az oroszoknak, 's csak azért hiják őt vissza Konstantinápolyba, hogy fejét levághassák 's helyét orosz partu emberrel tölthessék be. Mivel Mahmud elhunyt 's Abdul Medzsid még ifju, csak egyetlen férfi mentheti meg a' török nemzetiséget 's ez: M. Ali. Hafiz basához levelet irt, 's ha levele elég korán erkezik, a' török és egyip. sereg azonnal festvér gyanánt karolják egymást, 's ugyane' levelben a' két hajóereg egyesülését tanácsolja az ozman birodalom fentartása végett. Ő, Achmet, tudja, hogy első pillanatban árulásrul csevegnek, de a' kimenet megmutatandja, ki az áruló 's vajjon ő nem igaz muzelman módra cselekedett é, midőn a' felhold sorsát inkább igaz hívőre, egy lángeszű férfira, biza, mintsem Russziára, melly már is Konstantinápolyban uralkodik. „Féljük, mondja tovább Achmet, az

angolt, kívánjuk, hogy velünk tartsanak: de csak egyedül a franczia ótalom őszinteségében bizunk. A franczia hajóvezér oda nyilatkozik válaszában, hogy őt nem követheti, de nincs jogositva őt feltartóztatni s hogy vele Franciaország nevében ennek kívánata tudathatja, ez ugyanis Törökország épen föntartása mellett buzog.

E kritikai időszakban csudálkoznak Oroszország látszatos nyugalma felett s meg nem foghatják, hogy azon hatalom, mely nagy Pétertől fogva Törökország gyöngítését eszközlé s Katalin óta Konstantinápolyba vezető utat firkészett, a jelen pillanatban, midőn az oszman birodalom szétbomlása az utolsó gátot is elhárítá az útból, mozgásba nem teszi sergeit és világölelő diplomatiáját, hogy kardesapás nélkül könnyű zsákmány gyanánt magáéva tehesse azt, mit olly rég ohajtott. Azonban a sz. pétervári kabinet újjelét adja ez által mely belátásának és valódi tapintatának, hogy nyugalma és tetsző tartózkodása által az Angliávali összeütközést szándékozik kikerülni s bevárja, míg az érett gyümölcs vagy is inkább míg a heszperi kertek érett gyümölcsei élébe hullanak. Oroszország a dunamelleki tartományokat, a kaszpiumi tenger déli révpártit, a Boszpört, Konstantinápolyt, dardanellákat s Kisáziát vagy feltétlenül akarja birni, vagy legalább korlátozva, s e célt eléri az által is, ha a szultánok árnyékát legutolsó ivadékok személyében föntartja, a mit Franciaország is föl akar ugy tartani; tehát e két kabinet saját céljainak elérésére dolgozik: Franciaország az orosz kabinetnek munkássága által, Russzia pedig nyugalma által Franciaországnak. Innen mindenki megítélheti, kijátszik ez alkalommal munkás vagy szenvedő szerepet. A dolog további menete azonban még nincs előttünk fölfejtve s csak később látandjuk meg: vajjon az utóbbi események rosszabbak lesznek é az előbbieknél. Főleg pedig leg-több függ attól, ha átlátandja é Anglia a dolog valódi jelen állását, s rögtön M. Ali ellen támad, kiragadva kezéből azon hajóserget, melytől árulás fosztá meg a szultánt. Ha a hajósergek ki lesz a rabló kezéből facsarva s a dardanellákba visszavezettetik győzelmesen, akkor Anglia ismét régi jólábon álland a keleti ügyre nézve s a török birodalom utolsó napjai tovább halasztatnak.

(A török birodalom jelen állapotja.) Konstantinápoly, aug. 31-án: „Mahmud szultán halála óta folyvást remény s félelem közt van a porta s minden tette olly határozatlanság bélyegét viseli magán, hogy tettei okát vagy legesztelenebb kétségbeesésben, vagy a bátorság igen különös nemében kell keresnünk. A porta mindjárt eleinte átlátta, milly nagy véleménykülönbség és érdeköszeütközés uralkodik a nagy hatalmak közt, noha mindnyájan igen nyugtatólág szólottak. De mégis erősnek érzi magát, mert roppant hajóhaddal és tetemes szárazföldi sereggel bírt, és reménylheté, hogy tulajdon erejével s minden idegen befolyás nélkül is legyőzendheti a makacs alattvalót. Hiában okoskodnak különbözőleg e tárgyról, mert itt gyökeresen csak ugy segíthetni, ha az egyik oszman hatalmat végkép megbuktatják, a másikat ellenben teljes fényre emelik; ki legyen a kettő közül boldog vagy szerencsétlen? az a sükerre nézve mindegy. Most azonban, midőn számúzve a gyökeres orvoslás és csupán palástolható gyógyszer divatoznak, most alkalmazhatlannak szokás kikiáltani az illy tanácsot. A véghatározatot el akarják most halasztani, csak hogy néhány évi nyugalmat nyerhessenek. Ám lássa majd a legközelebbi nemzedék, mikép fogja kiegyenlíthetni ezen s több más nehézséget. Nem emberek, hanem a természet munkája a keleti forrongás, nem csupán emberi belátás, hanem egyszersmind a kölcsönös vonatkozások természeti állapotja s összeköttetése okozza azon példátlan részvétet, melyet két világrész érez ezen viszonyok s mozgalmak miatt. Akaratlanul is minden együttműködésre törekszik, s valóban óriási hiba, hogy az eszközválasztás iránti hosszas kételkedés miatt elszalasztják a legkedvezőbb pillanatot. Az Eufrát melletti csata és hajóhada elvesztése annyira lesújtá a portát, hogy már most válogatás nélkül minden mentő horgony után kapkod. Alaptalan mindazáltal azon vélemény, mintha a török birodalom már épen nem lenne képes magát életben föntartani, mert ez csak annyiban igaz, hogy mostani viszonyi közt nem vergődhetik többé saját erejével azon állaspontra, mellyen őt látni ohajtaná Európa nagyobb része. Törökország két hatalmas szomszéd közé van szorulva, s ezek minden pillanatban készek nyomasztó helyzetet hasznukra fordítani, a többi hatalmak pedig nem szeretik erőszakal biztosítani önállóságát. Csupán e szempontbulindulván ki, adhatni helyesen elő a török birodalom mostani valódi helyzetét s azon módot, mellyel rajta segíteni lehetne. Mihelyt a porta megtudá szerencsétlenségét, első pillanatban azonnal föltétlenül M. Ali karjai közé akará magát vetni. Ez sérelem volt az európai nagy hatalmak ellen és bizalmatlanságot árult el ellenük, valamint az is, hogy Chosrew basa kegyelmet könyörge eleinte az alkirálytól, és csak visszautasítás után fordult az idegen követekhez. M. Ali gyűlölségem engedé elfogadtatni vele az okosság tanácsát s így közlé a portával azon engedvények sorát, mikre jogositva gondola magát, s mellyek közt első helyen állott Chosrew elűzetése a hatalomral. Ekkor aztán sükerült Chosrewnek arra birni a divánt, hogy egészen az őt hatalom kegyére biza Törökország sorsát. De még ekkor is 7 napi kínos bizonytalanságot kellett eltölteni a portának, s már ujra kész volt a nagyuri fermán, melly mindent megadandó vala a basának, midőn végre a hatalmak határozata minden kétséget megszüntetett s Mehemed Ali egyedül maradt a csatatéren. Noha azonban el van döntve, miszerint a keleti ügyet csak a nagy hatalmak összes akaratja határozhatja meg, az eszközök iránt mégis olly nagy s lényeges a véleménykülönbség, hogy a porta koránsem tarthatja magát egészen megnyugottnak. Egyébiránt a dolog valódi helyzetét legalább mégis kipuhatóla a diván, mert véletlenül azon hirt kezdé terjeszteti, mikép Ibrahim basa már egész erejével megindult Ko-

niah felé, mire a követek akaratlanul elárulák titkukat; Ponsonby I. és Roussin hajóvezér ugyanis jelenték, miszerint hajóhadaik már ellátva ez esetre szükséges parancsokkal, mellyeknél fogva azonnal sietni fognak a dardanellákön keresztül Konstantinápoly ótalmazására. Butenieff ellenben oda nyilatkozik, hogy nincs parancsa hivatlanul megjelenni az orosz hajóhaddal Konstantinápoly falai alatt; sőt inkább olly rendeléssel bír, melly szerint tüstint távozni tartozik Konstantinápolybul, mihelyt valamely idegen hatalom hajóhada bármely ürügy alatt a dardanellákba találna vitorlázni. Minden ezekben összpontosul most: Anglia és Ausztria hatalmasnak kívánja látni a török birodalmat, Franciaország némi ellensúlyt akar a portára nézve alkotni Egyiptusban, Russzia pedig csak tengetni ohajtja a török birodalmat, hogy rövid idő mulva könnyen magáéva tehesse.“ —

(Chosrew basa munkássága.) Konstantinápoly, aug. 7-én: Chosrew basa most több erőt s nagyobb munkásságot fordít a nyilvános ügyekre; ugy látszik, mintha új életerőt nyert volna a nagy hatalmak ótalmi ajánlása óta, melly őt Meh. Ali akaratja ellenére biztosítja a kormányzat iránt. Több rendelményt boesáta ki az utóbbi időben, mellyek célja a közjöllét-előmozdítás; szakadatlanul a sereg létegesítésen dolgozik, melly nem épen olly igen rossz karban van, millyennek híresztelgetik. 30ezer főt számlál a sereg rendes csapatokban s közöttük 4ezer egyiptusit, kik a nisíbi csata után pártoltak át a törökökhez s Hafiz basa zászlóji alá álltak. Ebből láthatni, miszerint Ibrahim basa nem épen bizhatik olly nagyon serge hűségében s balsors esetén könnyen hátat fordíthatnának neki katonáji. Egyébiránt az egyiptusi fővezér talpon legyen, nehogy elveszítse azon hasznokat, miket még csak imént küzdé ki; mert Szyria erős forrongásban van s az elégtelenség az egyiptusiak ellen mérték fölött emelkedik, kik legnagyobb szorgalommal kénytelenek örkdni, s fegyverben állni legkisebb mozdulatra, melly a szyriaiakat lázongásra buzdítaná. Walker kapitány már visszatért Konstantinápolyba; ő az angol hajóhadnál nagy szolgálatot tehet, mert Alexandriából elutazta előtt láthatá némileg azon erősítvényeket, miket e rév védelmére néhány nap óta létesíteni kezdenek. Mivel pedig azon hír terjeng, hogy az angol hajóhad Alexandria ellen vitorlázand a török hajósergek erőszakos kiadatása miatt, Walker kapitányt ez alkalommal igen czélszerűleg használhatni. — Meh. Ali armányai magas rangukat is megtántorita nézetikben; a nagyvezér elleni áskálódási rögtön határozatot kívántak, mi meg is történt számos tagu divánban, mellyben ugyanis határozattá lón, miszerint Meh. Ali azon kívánatait, hogy Chosrew basa az ügyek vezérletétől mozdítsák el, nem teljesítik; a nagy hatalmak képviselőji e határozatot helyeslék; e pontbani engedés a portát porba aljásitá, s másrészlül Chosrew helyét sem olly könnyű kipótolni a divánban. Azon hír, miszerint Oroszország fölöslegnek tart minden tanácskozást a keleti ügyre nézve, mert Mahmud szultán elhunytá s a porta engedékenysége által Meh. Ali kívánatit illetőleg, minden nehézség megszűnt, nem csekély nyugtalanságot szerze. Egyébiránt a portát azon remény táplálja, miszerint Russzia meg fog győződni az iránt, hogy a keleti ügy bonyolultsága naponkint növekszik s okvetetlenül tanácsra lesz szükség, mert a hírnökök általi közlekedés s dologkiegyenlítés igen hosszú ut, mi a portát nagy veszélybe dönthetné; mert Ibrahim Taurusznál olly helyzetbe juthatna, honnan az egyiptusi fővezér könnyeden s minden órán eláraszthatná sergivel a török asziai tartományokat és Skutariig előnyomulhatna. S nemcsak ez egyedüli ok, melly aggodalmat szül; a nyugtalansági szellem a fővárosban naponkint terjed s végre vészes kitérésre fenyeget; s azon félelem naprul napra több gyökeret nyer, miszerint dologhalogatással a nagy hatalmak végre megoszolhatnak, mi Meh. Alira nézve könnyiténé terve végrehajtását. Két hatalom aggodtat leginkább: Oroszország az egyetemi birodalom által, melly miatt őt vádolják s Anglia az oszman birodalom megerősítését illető tulságos követelési által. Ausztria és Franciaország hivatása e két politikai óriás ellenkező irányát kiegyenlíteni s mennyire lehetséges, összeegyesíteni. Így ítélnék a nagy hatalmak helyzetéről; de ki áll jót arról: vajjon jövő perczben nem változnak é a viszonyok s nem gördülhet é ollyasmí közbe, mi a közelítést végképgátolja? Legfőbb a keleti kérdésnél az, hogy Meh. Ali kívánati közül mentül kevesebbet teljesítenek, mert ez által a porta létezése s erő-kifejtése mindinkább biztosítva lesz; más részlül azonban nem kell M. Ali kívánatit annyira lecsökkenteni, hogy végre Russziával legyen kénytelen kezét fogni. A hajósergek visszaadása képezi jelenleg a főkérdést, s igen sokat vitatkoznak: vajjon erőtessek e az alkirályt erre? Azonban ez alkalommal az erőszak-használás itt czéltalan lenne, mert az egyesült hatalom, mellyel Anglia, Franciaország és Ausztria bir Levanteon, most nem elég Konstantinápoly földözésére s egyuttal Alexandria és Szyria ostromzár alá vételére. Ha ostromzár alá venni vagy épen ostromlani akarják Alexandriát, következménybiztosítás végett a dardanellák torkolatát el kellene hagyni s az egészitt levő erővel Egyiptus ellen munkálkodni. Akkor M. Ali csak azon parancsot írná fiának, miszerint Koniáhn keresztül egyenesen Konstantinápoly felé nyomuljon. Meh. Ali legutóbbi válaszában nem mutatkozik hajlónak a török hajósergek kiadására azon okbul, mert az alexandriai révbe csak azért engedé azt kikötni, hogy Konstantinápolyt a kapudán basa elfoglalása ellen biztosítsa, ki ugyanis illyesmí szándékkal látszék lenni Konstantinápoly iránt. —

Gabonaár: Pest, septemb. 3dikan: Tiszta buza 166, 150, 140; — Kétszeres, 125, 120, 105; — Rozs 104, 100, 95; — Arpa 85, 80, 75; — Zab 65, 63, 60; — Köles —, —, —; — Kukoricza 125, 120, 110; — Köles-kása; pesti m. v. garas.